

๘ แก่นตกคความทรงจำ

สรรพสิริฯ วงษ์ชะอุ่ม

ตึกสุโขทัย

แก่นตลกความทรงจำ

สรวรเสริณ วงษ์ชะอุ่ม

เก็บตกความทรงจำ

ผู้เขียน	นายสรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๑	มกราคม ๒๕๖๑
จำนวน	๑,๐๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย	นายสรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม
ลิขสิทธิ์	นายสรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม
ISBN	๙๗๘-๖๑๖-๔๖๘-๓๙๕-๒

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม.

เก็บตกความทรงจำ.-- : ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง, ๒๕๖๑.

๙๖ หน้า.

๑. การพัฒนาประเทศ. I. ชื่อเรื่อง.

๓๕๑.๕๙๓

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๔๖๘-๓๙๕-๒

พิมพ์ที่

บริษัท ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง จำกัด

เลขที่ ๙๓/๖๐๖ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางศรีเมือง

อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

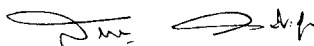
โทรศัพท์ : ๐ ๒๘๘๑ ๕๑๓๓ โทรสาร ๐ ๒๘๘๑ ๕๑๓๕

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนมีความตั้งใจจะรวบรวมแนวความคิดที่เป็นเรื่องสั้น ๆ บางประการ ของผู้เขียนเอง ที่เคยบันทึก บรรยาย สัมภาษณ์ ในช่วงชีวิตที่ทำงานในภาครัฐ ภาคเอกชน และในภาคการศึกษา ผู้เขียนเห็นว่าแนวคิดที่เป็นเรื่องการพัฒนาเหล่านี้ เป็นความทรงจำที่ผู้เขียนเคยเกี่ยวข้อง และเคยแสดงไว้ในโอกาสต่าง ๆ จึงได้รวบรวมเป็นเล่มเพื่อผู้สนใจได้อ่าน และนำไปพิจารณาให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ข้อสรุปสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาก็คือ ต้องมุ่งพัฒนาให้เกิด **“คุณภาพดี”** ปัจจัยของความสำเร็จในการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงสุดคือ **“คุณภาพคน”** หากพัฒนาให้คนส่วนใหญ่เป็นคนดี มีคุณภาพดีแล้ว การพัฒนาอื่น ๆ ก็จะตามมาได้ง่ายขึ้น ประเทศจะมีคุณภาพดีเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนในประเทศนั้น

ในโอกาสนี้ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยในการทำหนังสือเล่มนี้ได้แก่ คุณเจนจิรา เทียนวิจิตร เจ้าหน้าที่ของบริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน) ที่ช่วยพิมพ์ร่างต้นฉบับหนังสือเล่มนี้ และคุณกัญญารักษ์ ศรีทองรุ่ง ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ช่วยดูแล เรียบเรียง แก้ไข และประสานการจัดรูปเล่มกับบริษัทที่จัดพิมพ์ ช่วยให้หนังสือเล่มนี้เสร็จเรียบร้อยด้วยดี

สรรรเสริญ วงศ์ช่ออุ่ม

๒๙ มกราคม ๒๕๖๑

สารบัญ

> ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๗
• ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแผนพัฒนาฯ	๙
• ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๒
• เริ่มที่ตัวเราเองก่อน	๑๖
• การประหยัด	๑๗
> การพัฒนาประเทศ	๑๙
• บางประเด็นที่ควรคำนึงถึงในการวางแผนระยะยาวและการปฏิรูปประเทศ	๒๑
• แนวคิดยุทธศาสตร์ชาติระยะยาวบางประการ	๒๔
• การเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ	๒๗
• การพัฒนาที่ยั่งยืน	๒๙
• UN สนใจงานของสภาพัฒน์ เรื่อง“ประชาคม”	๓๐
• เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่	๓๑
• ชุมชนเข้มแข็ง	๓๓
• ความสำคัญของการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง	๓๖
• ชุมชนเข้มแข็งกับการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม	๓๗
• ทูทางสังคม : รากฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	๔๐
• เหลียวหลังกลับไปดูวิธีพัฒนาชนบทปี ๒๕๒๕	๔๓
• เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ	๔๕

• แผนพัฒนาฯ กับบทบาทสภาพัฒน์	๔๖
• วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศในช่วง ๒๐ ปี	๔๘
• ทำประเทศไทยให้น่าจับใจ	๔๙
> การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	๕๑
• โครงสร้างพื้นฐาน	๕๓
• หลักการสำคัญ	๕๔
• การขนส่งทางอากาศ : ความปลอดภัย	๕๕
• Logistics	๕๖
• ประโยชน์ของรถไฟความเร็วสูง	๕๗
• สถานีร่วม ตัวร่วม	๕๙
• หาวิธีพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น	๖๐
• ความคาดหวัง !	๖๑
• หลักการทำงาน	๖๒
> การบริหารจัดการที่ดี	๖๓
• การปฏิรูป	๖๕
• การเตรียมผู้บริหารที่ดี	๖๖
• Warm Hearts and Cool Heads	๖๙
• การบริหารโครงการลงทุน	๗๐

- แยกหน่วยกำกับดูแลออกจากหน่วยปฏิบัติ ๓๑
- การบริหารจัดการที่ดีกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓๒

> **โรงเรียนคุณธรรม** ๓๓

- โรงเรียนคุณธรรม ๓๕
- ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ๓๖
- ปัจจัยของความสำเร็จ ๓๗
- ปฏิบัติให้เป็นนิสัย ๓๘
- บทส่งท้าย : โรงเรียนคุณธรรม CSR ๓๙
ของ บริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน)

> **คุณเรียนรู้ะไรจากผม** ๘๑

> **ประวัติผู้เขียน** ๙๓

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้เขียนเกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในช่วงที่เป็นเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ โดยร่วมอยู่ในคณะยกร่าง “ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งรวบรวมมาจากพระราชดำรัส และ พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ - ๒๕๔๒ และพระราชทานให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาตินำปรัชญานี้มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา ประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) เป็นต้นมา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับแผนพัฒนาประเทศ

ในช่วงต้นปี ๒๕๔๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ “สภาพัฒน์” ได้เริ่มกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) สำนักงานฯ ได้ร่วมหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ หลายท่าน เห็นพ้องต้องกันว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่ง ที่จะได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมอัญเชิญเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน และทำแผนปฏิบัติการในทุกๆระดับ เพื่อนำมาสู่ความรอดพ้นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ และการดำรงชีวิตที่ดีของคนในชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

ประกอบกับในขณะนั้น ปรากฏว่ามีบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ หลายฝ่ายได้นำพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาแปลความหมายกันอย่างกว้างขวาง จนเกิดความคิดเห็นที่หลากหลายและแตกต่างกันเป็นอันมาก ทำให้มีความสับสนในทางความคิดเกิดขึ้นโดยทั่วไป

สภาพัฒน์ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหาร ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจ และสาขาอื่น ๆ จำนวนหนึ่ง เช่น ฯพณฯ ดร.เขาวิน ฌ ศีลวันต์ องคมนตรี ศาสตราจารย์ ดร.สีปพนนท์ เกตุทัต ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คุณพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ดร.ฉลองภพ สุสังกร์กาญจน์ กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ตำแหน่งของทุกท่านเป็นตำแหน่งในขณะนั้น) คณะผู้ทรงคุณวุฒิได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ ให้เป็นข้อความที่กะทัดรัด มีความชัดเจน เพื่อเป็นกรอบความคิดให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยได้เรียบเรียงขึ้นเป็น **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** และนำขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๒ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ได้ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทาน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สภาพัฒน์นำไปเผยแพร่แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนทั่วไป ตามที่ขอพระมหากรุณาฯ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ สภาพัฒน์ได้น้อมนำ **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** มาเป็น **ปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ** ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ช่วงปี ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ได้มีขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นจากหลายหน่วยงาน ในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ กัน มีการสนับสนุนจากสถาบันต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ภายใต้การนำของ ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในขณะนั้น รับเป็นประธานของคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงที่คณะกรรมการบริหารสภาพัฒน์จัดตั้งขึ้น

ต่อมาในช่วงกลางปี ๒๕๕๓ สภาพัฒน์ได้ตั้งมูลนิธิสถาบันวิจัย และพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น เพื่อเป็น กลไกหลักในการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และติดตามความก้าวหน้าการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของภาคส่วนต่าง ๆ ตลอดจนการเผยแพร่สู่สาธารณะ

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำความเจริญให้แก่ประเทศ

เป็นที่ประจักษ์แก่ทั้งชาวไทยและชาวโลกว่า การพัฒนาประเทศตามแนวทางของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เป็นที่ยอมรับและเป็นสิ่งที่ควรนำไปปฏิบัติตามให้เหมาะสมกับแต่ละภูมิสังคมให้กว้างขวางเป็นรูปธรรมมากขึ้น “เศรษฐกิจพอเพียง” ก็เป็นเรื่องหนึ่งในแนวทางพัฒนาที่ได้รับการยอมรับว่ามีประโยชน์ที่ควรนำมาเป็นหลักคิดในการพัฒนาด้านต่าง ๆ

หลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นอกจากเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย โดยการแสดงออกมากขึ้น ในช่วงปีที่ผ่านมาแล้ว ในระดับโลกยังได้แสดงการยกย่องและยอมรับในหลักคิดนี้ในการนำไปพัฒนาประเทศ เช่น

- ๒๒ กันยายน ๒๕๔๔ รัฐสภาอาเซียนให้การยอมรับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็น **แนวทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาประเทศสมาชิกในภูมิภาค**
- กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) ได้จัดทำรายงานเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน” เผยแพร่ไปทั่วโลก และเสนอแนวทางสู่การปฏิบัติไว้ด้วย เช่น

การปรับค่านิยม ความคิด มีสำนึกที่พอเพียง ที่สำคัญยิ่ง หากนำไปปฏิบัติจะช่วยขจัดความยากจนได้

- ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ในด้าน “ความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์” และ กราบบังคมทูลว่า **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**เป็นประโยชน์กับทุกประเทศที่ต้องการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งเป็นทางออกของผลกระทบจากโลกาภิวัตน์

ในประเทศไทยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ กล่าวไว้ว่าได้มีผู้นำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญา **นำทางการพัฒนาประเทศ** ซึ่งในทางปฏิบัติ หลายภาคส่วนในสังคมไทยก็นำไปดำเนินการอย่างแพร่หลาย

วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง **เป็นการพัฒนาคน**ให้มีความรอบรู้ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนที่มีคุณภาพ เป็นสังคมที่มีคุณภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นสังคมที่สงบสุข คนมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อส่วนรวม มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต รู้จัก “พอ” พอประมาณ คิดแบบมีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันให้สังคม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง กระจายความเจริญให้คนส่วนใหญ่ “**พอมี พอกิน พอใช้**” พึ่งพาตนเองได้ **ปรับทัศนคติและ วัฒนธรรม**ทางสังคมไทย ให้มีวัฒนธรรมทางสังคมที่พอเพียง คนปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบเป็นนิสัย

กลุ่มเป้าหมาย **เป็นประชาชนทุกระดับ** ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับธุรกิจเอกชน และระดับบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งหลายภาคส่วนได้ดำเนินการอยู่แล้ว เช่น ในระดับบุคคลและเยาวชน ทำเรื่อง **“โรงเรียนคุณธรรม”** เอกชนทำเรื่อง **“องค์กรคุณธรรม”** การขับเคลื่อนเรื่องป้องกันทุจริต คอร์รัปชันในองค์กรเป็น **“องค์กรโปร่งใส”** ซึ่งเป็นเรื่องพื้นฐานของคุณธรรม เป็นต้น

แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ **ควรทำความเข้าใจให้ตรงกัน สร้างสำนึกให้ต่อเนื่อง** เช่น ควรเข้าใจให้ตรงกันว่า หลักของเศรษฐกิจพอเพียง คือ วิธีดำเนินชีวิตของแต่ละคนที่ต้องพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจ มาเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต ในการทำธุรกิจ ในการบริหารจัดการทุกระดับ ไม่ว่าจะอาชีพอะไร การขับเคลื่อนในเรื่องนี้ควรสนับสนุนให้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การนำตัวอย่างที่ได้ผลมาเผยแพร่และขยายผลเป็นกลยุทธ์ที่ดี **ความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย** ทำให้เกิดสำนึกที่ตรงกัน ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องทำความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ชัดเจน และพิจารณาการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพ และภูมิสังคมของแต่ละเรื่อง แต่ละพื้นที่

การดำเนินตาม **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** นั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจน และมีหลักในการนำไปปฏิบัติ ควรศึกษา**พระราชดำริส** และ**หลักการทรงงาน** ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้น และเป็นเครื่องเตือนสติในการทำงาน ตัวอย่างเช่น **พระราชดำริสเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑** ความตอนหนึ่งว่า

“ถึงบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่
สองอย่างนี้ จะทำความเจริญแก่ประเทศ แต่ต้อง
มีความเพียร แล้วต้องอดทน ต้องไม่ใจร้อน
ต้องไม่พูดมาก ต้องไม่ทะเลาะกัน ถ้าทำได้โดยเข้าใจกัน
เชื่อว่าทุกคนจะมีความพอใจได้”

หลักการทรงงานก็เช่นกัน ควรทำการศึกษา ทำความเข้าใจ เพื่อนำ
มาเป็นกรอบในการปฏิบัติ เช่น

- ต้องศึกษาข้อมูล
- อย่างเป็นระบบ
- ระเบิดจากข้างใน
- แก้ปัญหาที่จุดเล็ก
- ทำตามลำดับขั้น
- มองแบบองค์รวม
- ภูมิสังคม
- ประหยัด เรียบง่าย
- ได้ประโยชน์สูงสุด
- การมีส่วนร่วม
- คำนึงประโยชน์ส่วนรวม
- ขาดทุนคือกำไร
- พึ่งพาตนเอง
- ความซื่อสัตย์สุจริต
- จริงใจต่อกัน
- เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
- มองโลกในแง่ดี
- ตามความเป็นจริง

การดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่จำเป็นต้องตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาดำเนินการขับเคลื่อนเรื่องนี้ขึ้นโดยเฉพาะ เพราะทุกหน่วยจะต้องดำเนินการปรับ**ทัศนคติ**และ**วิธีบริหารจัดการ**ให้เป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยตัวเอง รวมทั้งควรมีการติดตามประเมินผล เพื่อให้ทราบการเปลี่ยนแปลง และใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่

เริ่มที่ตัวเองก่อน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นข้อเตือนสติให้ไม่โลภมาก ไม่ประมาท เป็นทางเลือกในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศ หากนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในแต่ละเรื่องก็จะนำความก้าวหน้ามาสู่การดำเนินชีวิตที่มั่นคงทั้งในระดับบุคคล และในระดับประเทศโดยรวม

การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องที่ต้องสร้างสำนึกและค่านิยมของสังคมอย่างต่อเนื่อง ให้คนรู้จักพอ ไม่โลภมาก เสริมสร้างภูมิปัญญาในการเลี้ยงชีพอย่างซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม สิ่งที่ต้องทำลำดับแรก คือ **ต้องเริ่มที่ตัวเองก่อน**

การประหยัด

เป็นการสร้างนิสัยที่ตั้งอยู่ในความพอประมาณ มีวินัย ในการบริหารเงิน ดำรงชีวิตอยู่ในความพอดีไม่มากไป ไม่น้อยไป ไม่วิกลมาก รู้จักพอ ดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีเหตุมีผล มีสติ คอยเตือนตนไม่ให้ฟุ้งเฟ้อ ไม่ทำในสิ่งที่เกินจำเป็น ไม่ดำเนินการที่เสี่ยงโดยขาดเหตุผลที่ดี ไม่เดิน ไปตามกระแสที่ปลุกเร้าตามความต้องการให้อายกมืออยากเป็นที่มากขึ้น

การสร้างนิสัยประหยัด ต้องปลูกฝังมาจากการออม รู้จักค่าของเงิน ต้องมีความอดทน มีความเพียร มีความรู้เท่าทัน ตั้งตัวอยู่ในความพอดี รู้จักบริหารความเสี่ยง หากดำเนินการได้ ก็จะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้

อย่างไรก็ตาม การประหยัดไม่ใช่การตระหนี่ถี่เหนียว การประหยัด ควรตั้งอยู่ในความพอดี พอประมาณ อย่างมีเหตุผล

“ การดำเนินชีวิตตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เป็นเรื่องที่ต้องสร้างสำนึกและค่านิยม
ของสังคมอย่างต่อเนื่อง... สิ่ง
ที่ต้องทำลำดับแรก คือ ต้องเริ่ม
ที่ตัวเราเองก่อน ”

การพัฒนาประเทศ

ผู้เขียนมีประสบการณ์ในงานวางแผนพัฒนาประเทศ โดยทำงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ “สภาพัฒน์” ประมาณ ๒๙ ปี ตำแหน่งสุดท้ายเป็นเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ช่วงปี ๒๕๔๒ - ๒๕๔๕ ข้อความสั้น ๆ ที่แสดงไว้ เป็นบางส่วนของคำบรรยาย บทสัมภาษณ์ และบันทึก

สัมมนา
 คณะกรรมการพัฒนาของประเทศไทยในช่วงแผน
 ระยะที่หกภาค: อุตสาหกรรมส่งออก
จัดโดย
 คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่ง
 16-17 มีนาคม 2543
 โรงแรมดลจันท์ มหาวิทยาลัยศรีสอรัท

บางประเด็นที่ควรคำนึงถึง ในการวางแผนระยะยาวและการปฏิรูปประเทศ

ประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณา และดำเนินการให้ “เป็นพื้นฐานที่เข้มแข็งก่อน” และการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ก็จะทำเนิการควบคู่กันไปได้อย่างขึ้น

๑. หากจะพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และการพัฒนาที่ยั่งยืนแล้ว ควรตั้งเป้าหมายให้คนส่วนใหญ่ของประเทศ “พอมี พอกิน พอใช้” เป็นเบื้องต้นก่อน ซึ่งจะนำไปตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ที่เคยมีพระราชดำรัสเป็นแนวคิดไว้ให้ตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ หากทำให้คนส่วนใหญ่พอมี พอกิน พอใช้ มีความสุขในการดำเนินชีวิตแล้ว การพัฒนาในด้านอื่น ๆ ก็จะทำเนิการตามม่างายขึ้น ความมั่นคง ความยั่งยืน ก็จะตามมา เรื่องนี้ก็จะแก้ปัญหาเรื่องความยากจน ปัญหาหนี้สิน และปัญหาความเหลื่อมล้ำ

๒. เงื่อนไขสำคัญของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลได้นั้น คือ “ความรอบรู้ คู่คุณธรรม” ซึ่งต้องพัฒนาคนส่วนใหญ่ให้มีทั้งสองเรื่องนี้อย่างสอดคล้องกัน เช่น จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ให้นำ้หนักในเรื่องคุณภาพคน ต้องมีคุณธรรม ความรู้ให้เข้มข้นขึ้น ใ้ก้าวทันโลก ต้องพัฒนาทั้งโรงเรียน (ครู) นักเรียน ครอบครัว (ผู้ปกครอง) และชุมชน ให้มีบทบาทเป็นพลังขับเคลื่อนในเรื่องนี้อย่างสอดคล้องกัน ให้เยาวชนรุ่นใหม่ มี “นิสัย” ที่มีคุณธรรม มีวินัย มีการเรียนรู้ที่หลากหลาย “พึ่งพาตนเองได้” นำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งได้ต่อไป เรื่องนี้ก็จะแก้ปัญหาเรื่อง คุณภาพคน

๓. การจะดำเนินการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้ จุดสำคัญที่ต้องเริ่มต้นก่อน คือ ต้องมีวัฒนธรรม ความคิด ทักษะคน และค่านิยมทางสังคม ให้รู้จัก “พอ” ไม่โลภมาก (คุณอนันท์ ปันยารชุน เคยกล่าวแนวคิดนี้ไว้ในการประชุมทางวิชาการ เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อปี ๒๕๔๒)

การจะทำให้จุดเริ่มต้นดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวาง ต้องมีความเข้าใจ ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีความตั้งใจจริงของคนในสังคมส่วนใหญ่ ที่จะสร้างสำนึกเรื่องนี้เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต มีทัศนคติที่ถูกต้อง มีค่านิยมที่เหมาะสม มีวิถีชีวิตที่สมบูรณ์ ก็จะสามารถขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศได้

๔. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับบทบาท ขนาด ขั้นตอนการดำเนินงาน และคุณภาพข้าราชการ หากนำแนวทางตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาแล้ว ควรจะต้องให้ความสำคัญกับ **“การนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน เจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรอบรู้ที่เหมาะสม”**

สำหรับบทบาท ขนาด และขั้นตอน เห็นว่าควรพิจารณาออกแบบให้มีประสิทธิภาพ คล่องตัว รอบคอบ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มีความเป็นธรรม และกระจายการพัฒนาออกไปให้ทั่วถึง ส่วนความสมดุลตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวไว้คือ **“ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”**

ข้อความทั้งหมดข้างต้น ต้องการชี้ให้เห็นเป็นหลักคิดว่า หากพิจารณาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว จะต้องทำอะไร เพราะอะไร เพื่ออะไร แต่ไม่ได้บอกว่าจะทำอย่างไร

แนวคิดบางประการ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว

การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาประเทศที่มีความสำคัญอยู่ในระดับต้น ๆ ประการหนึ่ง คือ การแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหาความเหลื่อมล้ำ การทำให้คนส่วนใหญ่ในระดับล่าง พอมี พอกิน พอใช้ และมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดความแข็งแกร่งทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งควรได้รับการพิจารณาให้ดำเนินการอย่างจริงจังก่อน ควบคู่กันไปกับการเริ่มพัฒนาด้านอื่น ๆ อันจะนำมาสู่ความมั่นคง และความยั่งยืนต่อไป

ยุทธศาสตร์ในเรื่องนี้ น่าจะอยู่ในยุทธศาสตร์การสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม การกำหนดเป็นเป้าหมายไว้เพื่อให้วัดผล การพัฒนาได้ อาจกำหนดได้จากตัววัด เช่น ระดับของหนี้ครัวเรือน ช่องว่างระหว่างคนจน คนรวย ตัวชี้วัดค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (GINI-coefficient) ด้านรายได้ ตัวชี้วัดการถือครองทรัพย์สินทางการเงินของกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำ ตัวชี้วัดสัดส่วนประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน ตัวชี้วัดสัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนของประชากรกลุ่มยากจน เป็นต้น ขึ้นอยู่กับว่าเราจะใช้ตัววัดตัวไหนที่มีความใกล้เคียงกับความจริงและมีเหตุผล

การแก้ปัญหาค่าความยากจนและการลดความเหลื่อมล้ำ บทบาทภาครัฐ และระบบราชการจะเกี่ยวข้องอยู่มาก ระบบการบริหารจัดการ การส่งเสริม และการพัฒนา ควรได้รับการพิจารณาให้มีการปฏิรูปให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมากขึ้น

ประการแรก เริ่มจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและจัดทำสถิติ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีรายได้น้อย ทั้งด้านรายได้ และการดำเนินชีวิต เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับ จปฐ. กชช. ๒ ค. ข้อมูลที่เกี่ยวกับความอยู่เย็นเป็นสุข และอื่น ๆ ที่จะนำมาวิเคราะห์ในเรื่องการแก้ปัญหาความยากจน ปัญหาความเหลื่อมล้ำ หน่วยงานเหล่านี้ควรได้รับการปฏิรูปให้เกิดประสิทธิภาพ มีคุณภาพ ทั้งในด้านบุคลากร และเทคโนโลยี ที่จะทำให้งานดีขึ้น หากงานด้านนี้ทำได้ดี มีความน่าเชื่อถือ นำไปวิเคราะห์เพื่อวางมาตรการในการพัฒนาได้ถูกต้องขึ้น ทั้งนี้หน่วยงานเหล่านี้ควรจะพิจารณาให้มีการบูรณาการกันด้วย

ประการที่สอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาให้ “**ชุมชนมีความเข้มแข็ง**” (ให้ใกล้เคียงกับการให้เกิดระเบิดจากข้างในมากกว่าการจัดตั้ง) โดยการพัฒนาแบบองค์รวม ซึ่งจะเป็นรากฐานการพัฒนาให้ “**พึ่งพาตนเอง**” ได้ หน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็ง ควรมีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี เครื่องไม้เครื่องมือในการทำงาน ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ประการที่สาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิต การทำธุรกิจการค้า ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม การพาณิชย์ต่าง ๆ ควรได้รับการปฏิรูปให้มีวิธีทำงาน กระบวนการส่งเสริมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และเหมาะสมกับ “**ภูมิสังคม**” ของแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยไปใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพในการผลิต และการค้า นอกจากนี้บุคลากรต้องมีความรู้ ประสิทธิภาพ และมีใจที่จะทำเพื่อส่วนรวม

ประการที่สี่ ด้านการศึกษา ให้ความรู้ ทั้งในระบบ นอกระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้คนรายได้น้อยได้เข้าถึงแหล่งความรู้ ให้เกิดการพัฒนา **“คิดเอง ทำเอง”** ได้มากขึ้น ให้เกิดนวัตกรรม และเรียนรู้การนำเทคโนโลยี ที่ก้าวหน้ามาใช้ในการดำเนินชีวิต

ประการที่ห้า ด้านการเงิน การคลัง ที่จะส่งเสริม สนับสนุน อุดหนุน (ในสิ่งที่จำเป็น มีเหตุผล) ควรได้รับการพิจารณาเพื่อนำไปสู่การสร้างโอกาส ที่จะพึ่งพาตนเองได้

ประการที่หก **“ความเป็นธรรม”** ในสังคม เพื่อลดปัญหา ความเหลื่อมล้ำ ให้ระบบความยุติธรรมมีความน่าเชื่อถือ น่าเคารพ เป็นที่พึ่ง ของคนทุกระดับในสังคม เป็นสังคมน่าอยู่

การเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

“การเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ” ต้องกระจายการพัฒนาออกไปให้ทั่วถึง ลดช่องว่างคนรวยคนจน พัฒนารฐานรากทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็ง ช่วยตัวเองได้ สร้างโอกาสให้คนส่วนใหญ่เข้าถึงทรัพยากรและบริการมากขึ้นอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อหารายได้ควบคู่กันไปด้วย

อย่างไรก็ตาม การกระตุ้นเศรษฐกิจโดยอัดฉีดเงินลงสู่ระบบฐานรากหรือชุมชนนั้น ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ ระวังผลกระทบ ต้องพัฒนาความพร้อมของชุมชนในด้านต่าง ๆ ให้ดีด้วย ไม่นำไปสู่ความฟุ้งเฟ้อและสร้างหนี้ในระดับชุมชนอย่างไม่มีเหตุผล

นอกจากนั้น การเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ทำให้คนอยู่ดีมีสุข สังคมมีความเอื้ออาทร มีความสามัคคี ประเทศชาติตั้งอยู่ในความมั่นคง อันจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี นำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

การพัฒนาเศรษฐกิจที่จะสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ ไม่ใช่ มุ่งที่จะทำให้อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่สูงเท่านั้น แต่จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญกับการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง เป็นธรรม มีความสมดุล และมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ

การพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ

- การพัฒนาที่ทำให้เกิด**ความอยู่ดี มีสุข**
- สังคมบ้านเมืองมี**ความสงบร่มเย็น**
- คนส่วนใหญ่**พอมี พอกิน พอใช้** พึ่งพาตนเองได้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน
- เรื่องปลูกฝัง**คุณธรรมและความมีวินัย** ความยั่งยืนคือ**ทำให้เป็นนิสัย**
- มีกระบวนการพัฒนาที่ดี **ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง**
- การพัฒนาให้เกิด**ชุมชนน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็ง** พึ่งพาตนเองได้ ความยั่งยืนคือ**การมีกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง** ปฏิบัติเป็นวิถีชีวิต เป็นวัฒนธรรมทางสังคม
- มี**ทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์** ไม่ใช่สิ้นเปลืองหมดไป มีไว้**เพียงพอ**สำหรับคนในปัจจุบัน และ**รักษาไว้ให้พอสำหรับคนในอนาคต**

ทั้งนี้ ต้องหาวิธีการพัฒนาให้เกิดความสมดุล มั่นคง จะนำไปสู่ความยั่งยืน เป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

UN สนใจงานของสภาพัฒน เรื่อง “ประชาคม”

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ (๒๕๔๐-๒๕๔๔) องค์การสหประชาชาติ (UN) ให้ความสนใจ และร่วมมือกับสภาพัฒนกับกระทรวงมหาดไทย มาทำเรื่อง Thai UNCAP (United Nations Collaborative Action Plan) เป็นโครงการนำร่อง หรือเป็นโครงการตัวอย่าง เพื่อจะพัฒนาประชาคมให้เกิดขึ้น และขยายผลกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งโครงการประสบความสำเร็จด้วยดี ได้รับการชื่นชมจากสหประชาชาติ

จากการที่มี **“ประชาคม”** ซึ่งหมายถึง มีกลุ่มคนในสังคม ชุมชน มารวมตัวกัน พุดคุยกันเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ก็นำมาสู่เรื่องการพัฒนา **“ชุมชนเข้มแข็ง”** ต่อมา ที่เน้นในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (๒๕๔๕ - ๒๕๔๙)

เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่

เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ : เป็นแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่เป็นการพัฒนาแบบองค์รวม โดยให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต จริยธรรม วัฒนธรรม การไม่ละเมิดต่อกัน

ความน่าอยู่ ไม่เน้นด้านกายภาพอย่างเดียว การเคารพกติกา การมีวินัย และความรับผิดชอบต่อเป็นเรื่องสำคัญ

ความน่าอยู่ คือ สงบ สะอาด สะดวก ปลอดภัย และมีระเบียบวินัย

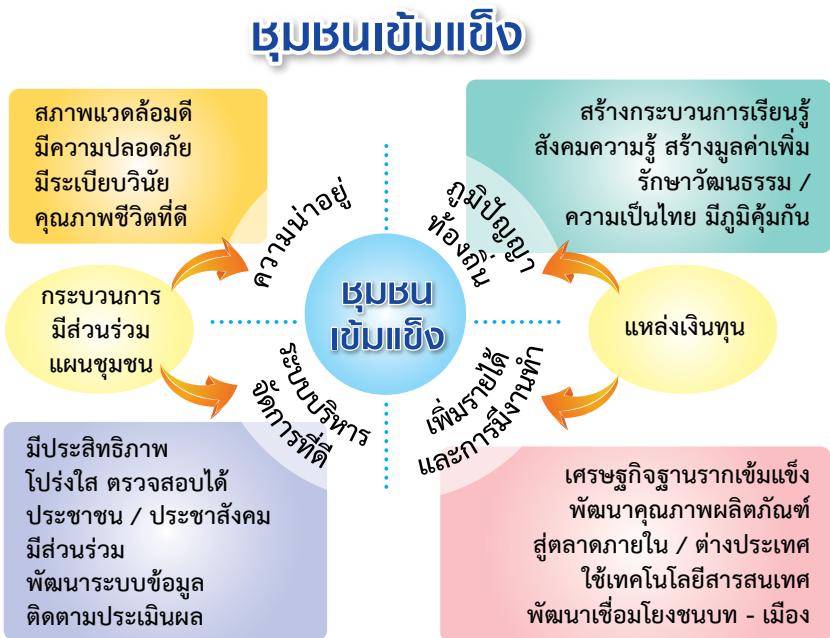
ความน่าอยู่ เกี่ยวข้องกับความสมดุล และการสร้างภูมิคุ้มกัน ในระบบเศรษฐกิจสังคมด้วย

การพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ควรมีแนวทางและขั้นตอนสู่ภาคปฏิบัติที่ชัดเจน

“เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่
เป็นแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่
ที่เป็นการพัฒนาแบบองค์รวม
โดยให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม
วิถีชีวิต จริยธรรม วัฒนธรรม
การไม่ละเมิดต่อกัน”

ชุมชนเข้มแข็ง

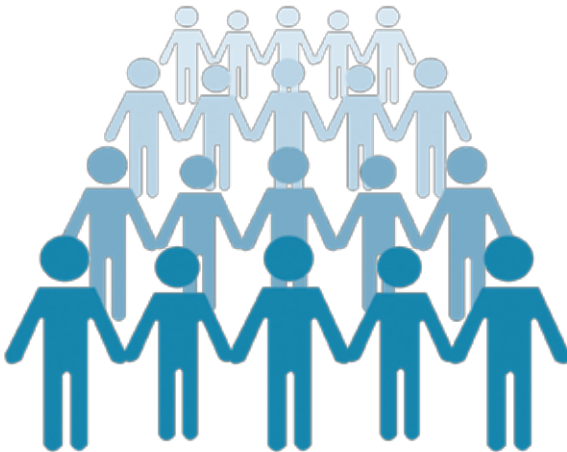
การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งก็คือ การทำให้ชุมชนนั้น ๆ สามารถพึ่งพาตนเองได้ คนในชุมชนโดยรวมอยู่ดีมีสุข พอมีพอกิน มีความสงบสุขร่มเย็นในการดำรงชีวิต

ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนเข้มแข็ง

- ความพร้อมของชาวชุมชนส่วนใหญ่
- มีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่คนในชุมชนให้การยอมรับ
- มีประชาคม
- มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาข้อมูล
- มีการจัดทำแผนชุมชน
- มีระบบติดตามผล ตรวจสอบ
- มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยง

ความสำคัญของการพัฒนาชุมชน ให้เข้มแข็ง

หลักคิดที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งคือ การพัฒนาส่วนเล็ก ๆ ให้ดี มีคุณภาพ และขยายผลออกไปให้กว้างขวาง ก็จะทำให้ส่วนใหญ่ดีมีคุณภาพขึ้นได้ ส่วนที่เล็กที่สุดของสังคมคือ **“คนหรือบุคคล”** ใหญ่ขึ้นมาอีกขั้นก็คือ **“ครอบครัว”** กว้างขึ้นไปอีกก็คือ **“ชุมชน”**

ชุมชนจะเป็นกลุ่มของสังคมที่มีขอบเขตของพื้นที่ในการบริหารจัดการเป็นระบบ มีกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เป็นพื้นที่ที่มองเห็น **“ภูมิสังคม”** ได้ชัดเจนขึ้น การพัฒนาสู่เป็น **“องค์กรรวม”** ได้ สร้างตัวชีวิตในการติดตามผลได้

การพัฒนาเน้นให้คนในชุมชน **“พึ่งพาตนเอง”** ได้ให้คนส่วนใหญ่ **“พอมี พอกิน พอใช้”** การขยายผลของความเข้มแข็ง สามารถดำเนินการไปยังชุมชนอื่น ๆ ได้ เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน เมื่อพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีจำนวนมากขึ้น ประเทศโดยรวมก็จะมี ความเข้มแข็งขึ้นได้ รวมถึงการสร้างควมสามัคคีของคนในชาติก็จะเกิดขึ้น โดยการพัฒนาที่ยึดหลักความดี มีคุณธรรม มีความรอบรู้ คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ความสำเร็จขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่น เอาจริงเอาจัง ของผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับ

ชุมชนเข้มแข็งกับการลดความเหลื่อมล้ำ ทางเศรษฐกิจและสังคม

การพัฒนาประเทศเพื่อแก้ปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในชาติ มีหลายเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เรื่องหนึ่งที่เราเห็นว่ามีมีความสำคัญและเป็นการพัฒนาฐานรากของสังคมให้มีความเข้มแข็งก็คือ การพัฒนาให้ชุมชนระดับฐานรากมีศักยภาพในด้านเศรษฐกิจและสังคม มีขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ยกกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้มีฐานะพอมีพอกิน อยู่ดีกินดี มีสุขภาพอนามัยดี สภาพแวดล้อมที่ดี มีความสงบสุขในการดำเนินชีวิต ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น

การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งได้รับความสนใจและความสำคัญมากขึ้น ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เป็นต้นมา ในปัจจุบันมีชุมชนที่มีคุณลักษณะที่เข้มแข็งอยู่หลายชุมชน แต่ก็ยังนับว่าเป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนชุมชนที่มีอยู่ อย่างไรก็ตาม นโยบายของรัฐบาลที่ผ่าน ๆ มา ก็ยังไม่ได้ให้ความสำคัญลำดับสูงและชัดเจน ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง หลักสำคัญประการหนึ่งคือ การพัฒนาแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนา เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างกระบวนการเรียนรู้และมีแผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา นอกจากนี้ วิธีของชาวชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ยังสอดคล้อง

กับแนวทางการดำเนินชีวิต ตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อีกด้วย

บทบาทภาครัฐที่น่าจะพิจารณาดำเนินการในเรื่องนี้ให้เกิดผล ก้าวหน้า กว้างขวางมากขึ้นได้แก่

๑. ควรกำหนดเป็นนโยบายที่มีลำดับความสำคัญสูงและเอาจริง เอาจังในการพัฒนาชุมชนในระดับฐานรากให้มีความเข้มแข็ง ในลักษณะ ที่พึ่งพาตนเองได้ เป็นการพัฒนาวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำได้

๒. รัฐควรพิจารณาให้การส่งเสริม สร้างบรรยากาศ และโอกาส ให้ชุมชนต่าง ๆ มีการดำเนินการพัฒนาตนเองสู่ความเข้มแข็ง รัฐสามารถ พิจารณาให้ความช่วยเหลือในส่วนที่เกินกำลังของชุมชนที่จะทำได้ รัฐพร้อมที่จะให้ความรู้ต่าง ๆ แก่ชุมชน เช่น วิธีประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เป็นต้น

๓. สิ่งที่ต้องระมัดระวังและควรหลีกเลี่ยง คือ การดำเนินการในลักษณะเข้าไปจัดตั้งให้ชุมชนเข้มแข็ง เพราะจะนำไปสู่ความเข้มแข็งที่ไม่ยั่งยืน และเป็นความเสื่อมของการพัฒนา ชุมชนที่เข้มแข็งต้องมีความพร้อมและตั้งใจพัฒนาจากภายในของคนในชุมชนเอง ซึ่งการพัฒนาต้องใช้เวลา

๔. ส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนที่มีความเข้มแข็งอยู่แล้ว และเป็นชุมชนตัวอย่างที่ดีให้มีบทบาทในการขยายผล ช่วยเหลือชุมชนอื่นให้กระจายความเข้มแข็งออกไปมากขึ้น เป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนด้วยกัน

๕. หากเห็นด้วยในหลักการของการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ตามที่เสนอมานี้ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและชัดเจนที่จะขับเคลื่อนเรื่องนี้ต่อไป เห็นควรมอบหมายให้ สศช. (เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งมาตั้งแต่ต้น) เร่งดำเนินการประเมินการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งจนถึงปัจจุบันว่ามีประเด็นอะไรที่ควรนำมาพิจารณาดำเนินการต่อไป รวมทั้งกำหนดรูปแบบ กลไกที่เหมาะสมที่ควรเข้ามารับผิดชอบเรื่องนี้ เพื่อให้มีความต่อเนื่องในการพัฒนาต่อไป

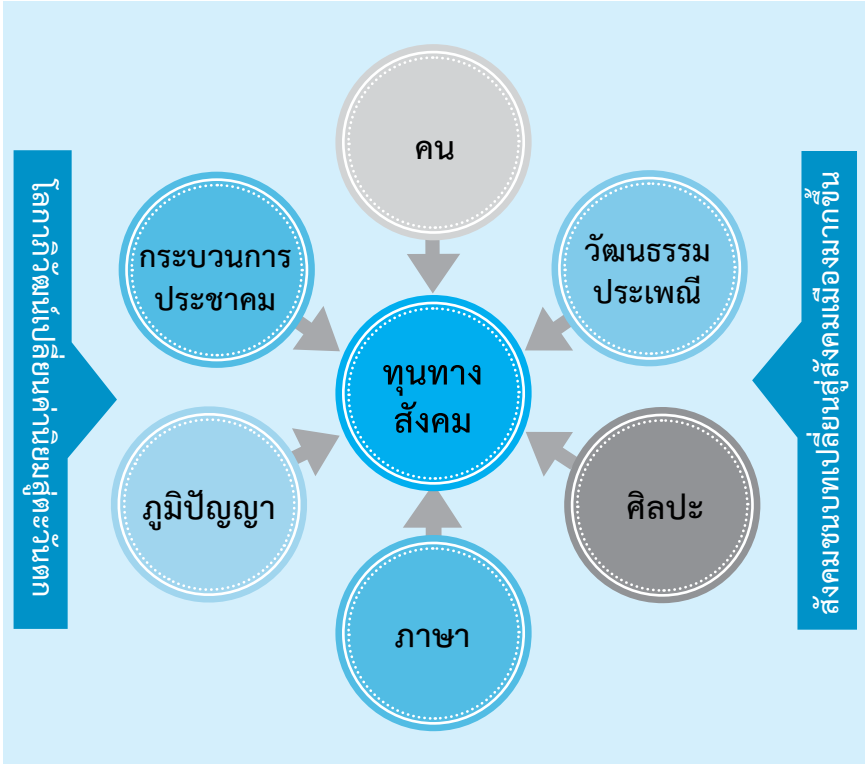
คุณทางสังคม : รากฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

“**คุณทางสังคม**” น่าจะหมายถึง สิ่งที่ทำให้คนในสังคมนั้นมีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดี มีความเป็นปึกแผ่น มีความสามัคคี มีความสมานฉันท์ มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ มีเอกลักษณ์เฉพาะของสังคมนั้น

ดังนั้นทุนทางสังคมน่าจะเกี่ยวข้องกับ **ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีการดำเนินชีวิต ภูมิปัญญา ภาษาที่ใช้ ความเชื่อทางศาสนา คุณภาพของคน** สิ่งเหล่านี้ทำให้สังคมนั้น ๆ มีวิถีชีวิตที่ดำเนินไปในทางที่ดี มีความสามัคคี มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำไปสู่สังคมที่มีความเข้มแข็ง มีพลังที่จะร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

“การพัฒนาประเทศต้องให้ความสำคัญกับการสร้างทุนทางสังคมให้เข้มแข็งมากขึ้น เพราะจะเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้การพัฒนาในด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี เป็นไปได้ด้วยดี การพัฒนาทุนทางสังคมจะเป็นการพัฒนาคนให้มีค่านิยมที่ดี ความเป็นไทย ในทางที่ดี มีคุณภาพ *ทุนทางสังคมที่ดีมีมากพอที่จะผลักดันให้สังคมไทยเข้มแข็ง เป็นสังคมที่มีความสามัคคี เป็นภูมิคุ้มกันให้กับการพัฒนาท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์* ที่แข่งขันกันอย่างรุนแรง สับสน วุ่นวาย สร้างความไม่แน่นอนที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ขณะนี้ อย่างไรก็ตาม *การพัฒนาทุนทางสังคมต้องใช้เวลา เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังและรอบคอบ เป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝัง และสร้างสำนึกให้เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ* การพัฒนาทุนทางสังคมต้องดำเนินไปให้เกิดความสมดุลกับการพัฒนาในด้านอื่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

เหลียวหลังกลับไปดูวิธีพัฒนาชนบท ปี ๒๕๒๕

จากการที่ได้กลับไปศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๕ (๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาพื้นฐานของประเทศ ทำให้ได้ข้อคิดบางประการที่อยากบันทึกเอาไว้

ช่วงนั้นนายกรัฐมนตรีคือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประกาศเป็นนโยบายสำคัญของประเทศที่ต้องพัฒนาชนบท ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานของประเทศ จะทำให้คนในชนบทมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีสุขภาพดี ช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น

“การพัฒนาชนบท” จึงหมายถึงความมั่นคงของประเทศ และความสมบูรณ์พูนสุขของประชาชน จึงได้มีแผนพัฒนาชนบทขึ้น และมอบหมายให้สภาพัฒน์เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาเรื่องนี้ ร่วมกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเลขาธิการสภาพัฒน์ช่วงนั้นคือ ดร.เสนาะ อุณากร มีท่านรองฯ โยสิต ปันเป็ยมธัญ รองเลขาธิการฯ และ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ผู้ช่วยเลขาธิการสภาพัฒน์ขณะนั้น เป็นผู้รับผิดชอบสำคัญ ร่วมกับทีมงานดำเนินการขับเคลื่อนในเรื่องนี้ มีผลงานที่สำเร็จก้าวหน้าในระดับหนึ่ง ช่วยให้คนในชนบทบางส่วนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วิธีการพัฒนาชนบทในช่วงนั้น เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าเป็นการ “ปฏิรูป” ระบบบริหารจัดการ ที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาได้ดีขึ้น ซึ่งก็ถือว่าเป็นการปฏิรูประบบราชการวิธีหนึ่ง แต่เมื่อเปลี่ยนรัฐบาล เปลี่ยนผู้นำทางการเมือง และผู้นำในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง การทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาในชนบทได้ลดความสำคัญลง

ขาดการเอาใจจริงเอาใจ ขาดความต่อเนื่อง และขาดความมุ่งมั่นทางการเมือง ระบบบริหารจัดการในเรื่องนี้ก็เข้าสู่ระบบราชการตามปกติ

มาถึงในยุคปัจจุบัน (ปี ๒๕๖๑) หากพิจารณาในเรื่องการแก้ไข ปัญหาความยากจนกันอย่างละเอียดแล้ว ก็ยังเห็นว่า ปัญหาความยากจน ปัญหาชนบท ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ยังคงเป็นปัญหาพื้นฐานสำคัญของ ประเทศอยู่ ยังจำเป็นต้องได้รับความสำคัญในการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ สำคัญลำดับต้น ๆ ของประเทศ และ**ต้องการการปฏิรูประบบบริหาร จัดการ** โดยเฉพาะจากหน่วยงานราชการ ให้มาขับเคลื่อนแก้ไขในเรื่องนี้ อย่างเอาใจจริงเอาใจ

หากนำแนวทางบริหารจัดการพัฒนาชนบทสมัยนั้นมารวมกับ แนวคิดในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ที่ให้ความสำคัญไว้ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ และ ฉบับที่ ๙ รวมถึงการอัญเชิญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ มาพิจารณารวมกัน แล้วกำหนดออกมาเป็นยุทธศาสตร์ และการปฏิรูประบบบริหารจัดการการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มีความเข้มแข็ง มีความเป็นธรรมในสังคม ทำให้คนส่วนใหญ่พอมี พอกิน พอใช้มากขึ้น ความร่มเย็นเป็นสุขของประเทศไทยก็จะเกิดขึ้นได้ในระยะยาว

ปัจจัยของความสำเร็จที่ผ่านมาในช่วงนั้น คือ ผู้นำที่มีความมุ่งมั่น เอาใจจริงเอาใจกับการแก้ไขปัญหาในชนบทอย่างต่อเนื่อง และฝ่ายราชการ ที่รับผิดชอบมีการปฏิรูประบบบริหารจัดการให้มีเอกภาพและทำงานกัน อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะฝ่ายเลขานุการที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำ และได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี รวมถึงคุณภาพข้าราชการ ในช่วงนั้น

เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ

“การพัฒนาที่ผ่านมาเน้นการเจริญเติบโตในเชิงปริมาณ ไม่เน้นคุณภาพ ทำให้การพัฒนาขาดความสมดุล มีช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนมาก มีปัญหาความยากจนปรากฏอย่างชัดเจน มีลักษณะรวยกระจุกจนกระจาย”

“เรื่องพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศ คือ การพัฒนาคนส่วนใหญ่ให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม มีความรู้ และการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้นสิ้นเปลืองหมดไป”

“การพัฒนาที่มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับประเทศและคนในประเทศ มีความเข้มแข็ง เป็นเรื่องจำเป็น เป็นการลดความเสี่ยง จะเป็นเกราะป้องกันและบรรเทาผลกระทบให้เราอยู่รอดปลอดภัยได้”

“คนที่มีคุณภาพคงไม่เฉพาะที่มีความรู้ มีประสิทธิภาพ เพียงอย่างเดียว ต้องมีจิตใจที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย และมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีด้วย”

แผนพัฒนาฯ กับบทบาทสภาพัฒน์

ในอนาคต สภาพัฒน์อาจจะต้องปรับบทบาทให้เหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาทางด้านการเมือง การปฏิรูประบบราชการ งานบางเรื่องที่เคยทำอยู่อาจจะลดลงหรือหมดความจำเป็น แต่คิดว่ามีงานสำคัญอยู่บางประการที่ยังควรรักษาไว้ให้สภาพัฒน์ทำ และต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น กล่าวคือ

ประการแรก งานด้านพัฒนาระบบข้อมูลของประเทศ และการสร้างตัวชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ ควรจะพัฒนาให้ประเทศมีฐานข้อมูลที่ละเอียดทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก พัฒนาให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ดี สามารถนำมาจัดทำตัวชี้วัดได้อย่างมีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้วย

ประการที่สอง งานด้านประเมินผลการพัฒนาประเทศโดยรวม และเป็นเรื่องเฉพาะ ควรถือเป็นเรื่องสำคัญของหน่วยงานกลางอย่างสภาพัฒน์ที่ต้องรับผิดชอบดำเนินการให้ต่อเนื่อง และเป็นที่ยอมรับ

ประการที่สาม งานด้านศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนา ควรเป็นหน่วยงานงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งที่สามารถทำเองได้ และให้สถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยอื่น ๆ เป็นผู้ทำให้ เพื่อประโยชน์ในความรู้เชิงลึก และรู้เท่าทันเรื่องต่าง ๆ

ประการที่สี่ เป็นหน่วยงานที่มีขีดความสามารถในการให้คำปรึกษาในเรื่องการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่มีความเห็นอย่างเป็นกลาง รวมทั้งให้คำปรึกษากับสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในกรณีที่สภาที่ปรึกษาฯ ต้องการคำปรึกษาด้วย (ขณะนั้นยังคงมีสภาที่ปรึกษาฯ)

ประการที่ห้า เป็นหน่วยงานที่มีความสามารถในการประสานการพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จ เช่นในอดีตที่เคยมีบทบาทร่วมกับกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ และธนาคารแห่งประเทศไทย ในการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการและจัดสรรเงินลงทุนให้เหมาะสม รวมทั้งติดตาม เร่งรัด ให้งานต่าง ๆ ดำเนินไปตามแผนการลงทุนได้

ประการที่หก มีบทบาทในการวางแผนระยะยาว เพื่อวางพื้นฐานที่ดีให้กับประเทศ

หวังว่า สภาพัฒนาและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคงจะมีวิวัฒนาการไปในทางที่ดี มีการดำเนินงานที่เน้นคุณภาพ สร้างความน่าเชื่อถือให้แก่สังคมไทย เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและระดับสากล อันจะเป็นสิ่งที่จะเชิดหน้าชูตาให้แก่ประเทศต่อไป

วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศในช่วง ๒๐ ปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สังคม
คุณภาพ

เศรษฐกิจ สังคม
การเมืองเข้มแข็ง
คนดี คนเก่ง มีคุณธรรม

สังคม
แห่งภูมิปัญญา
การเรียนรู้

คนมีการศึกษา
คิดเป็น ทำเป็น
เรียนรู้ตลอดชีวิต

สังคม
สมานฉันท์
เอื้ออาทร

รู้ รัก สามัคคี
สืบสาน
วัฒนธรรมไทย

การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุข

ทำประเทศไทยให้น่านับถือ

การวางบทบาทประเทศไทย หรือยุทธศาสตร์ชาติทั้งในระยะสั้น กลาง ยาว ครอบคลุมที่จะต้องพัฒนาประเทศให้ **“เป็นที่น่าสนใจ”** ทั้งในสายตาของคนในประเทศเอง และในสายตาของต่างประเทศ สิ่งที่ต้องพัฒนาก็คือ เรื่อง **“คุณภาพ”** ในทุก ๆ ด้าน ทั้งคน ทั้งระบบ ทั้งวิธีบริหารจัดการ รวมทั้งการดูแลคนไทยด้วยกันเอง แบบที่เรียกว่า **“ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”**

การทำเรื่องที่จะให้เกิดคุณภาพดีนั้นต้องใช้เวลา ต้องอดทน ต้องเข้าใจว่าทำอะไร อย่างไร ต้องทำให้เกิดเป็นนิสัย ปฏิบัติให้เป็นวิถี ดำเนินชีวิต

หากกำหนดยุทธศาสตร์สำคัญให้ประเทศไทยเป็นที่น่านับถือ จะต้องมีการปฏิบัติการออกมาหลายด้านในรายละเอียดของวิธีพัฒนาให้เกิดคุณภาพดี เช่น

- ในด้านคนที่มีคุณภาพ ก็เกี่ยวกับความซื่อตรง ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความมีคุณธรรม ความรอบรู้ ความมีประสิทธิภาพรวมถึงการมีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่ดี
- ในด้านเศรษฐกิจ ก็ต้องทำให้ประเทศมีเครดิตที่ดี ผลិតสินค้าที่มีคุณภาพมากขึ้น ให้คนส่วนใหญ่ **“พอมี พอกิน พอใช้”** มีภูมิคุ้มกันที่ดีรองรับการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น
- ในด้านสภาพแวดล้อม ก็ต้องทำให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพดี พัฒนาบ้านเมืองให้มีความน่าอยู่ น่ากลับมาเยี่ยมเยียน มีความสงบ สะดวก สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย

- ในด้านบริหารจัดการ ก็ต้องให้มีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม เป็นต้น

ความน่าเชื่อถือจะเกิดขึ้นได้ไม่ใช่เราเป็นคนบอกคนอื่น แต่ต้องเกิดจากคนอื่นบอกเรา

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ผู้เขียนเคยรับผิดชอบงานวิเคราะห์โครงการโครงสร้างพื้นฐานในช่วงทำงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเคยรับผิดชอบงานด้านการขนส่งในช่วงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๙ - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

โครงสร้างพื้นฐาน

สิ่งที่สำคัญในการดำเนินโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานคือ **ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะในขั้นเตรียมความพร้อมของโครงการ** ก่อนการอนุมัติให้ดำเนินการได้ โดยคำนึงถึงหลายมิติ ถ้าโครงการนั้นมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต วิถีชีวิต และสิ่งแวดล้อม ต้องใช้เวลาและความสำคัญกับขั้นเตรียมความพร้อมโครงการให้มาก เพราะโครงการโครงสร้างพื้นฐานเมื่อดำเนินการไปแล้ว จะคงอยู่กับเรานานแสนนาน

หลักการสำคัญ

โครงการสาธารณะที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทั่วไป
ส่งผลกระทบยาว จำเป็นต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ ดำเนินการ
อย่างเป็นขั้นตอน และอยู่บนพื้นฐานของจิตสำนึกส่วนรวมที่ดี

การขนส่งทางอากาศ : ความปลอดภัย

หัวใจสำคัญของระบบการขนส่งทางอากาศ ก็คือ “ความปลอดภัย” จึงเห็นว่ ต้องมีการปรับวิธีการบริหารจัดการการดูแลด้านความปลอดภัย การเดินอากาศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยได้ จัดตั้ง “คณะกรรมการพัฒนาระบบความปลอดภัยการเดินอากาศ” ประกอบด้วย ตัวแทนด้านความปลอดภัยจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และตัวแทนจากสายการบินที่จดทะเบียนในไทย

คณะกรรมการดังกล่าวจะมีหน้าที่ในการศึกษาข้อมูลรายละเอียด ที่เกี่ยวกับมาตรการด้านความปลอดภัย และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ แลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิดเห็น และกำหนดเป็นข้อปฏิบัติของสายการบินและผู้เกี่ยวข้อง ต่อไป

LOGISTICS

Thailand has set the goal to become a regional logistics hub, especially a logistics hub of Indochina. However, to achieve this goal, just – in – time concept, logistics cost reduction and increasing customers’ satisfaction must be accomplished.

ประโยชน์ของรถไฟความเร็วสูง

ประเทศไทยจะมีการพัฒนานำรถไฟความเร็วสูงมาวิ่งในประเทศ นอกจากจะเป็นการพัฒนาประเทศไทยให้มีความทันสมัยมากขึ้นแล้ว ยังเป็นการพัฒนาที่จะเกิดประโยชน์อีกมาก หากดูให้เป็น**องค์รวม** และมีการพัฒนา ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ

รถไฟความเร็วสูงจะเป็นการพัฒนา**ระบบโลจิสติกส์ที่ทันสมัย** ใช้ไฟฟ้าเป็นพลังงาน ทำให้เกิดมลพิษน้อยลง เชื่อมโยงกับพื้นที่ต่าง ๆ ได้สะดวก รวดเร็วขึ้น หากนำปัญหาความแออัดของเมืองใหญ่มาพิจารณา การจัดการ ให้ที่อยู่อาศัยไปอยู่ห่างจากเมืองธุรกิจและเมืองอุตสาหกรรม ก็น่าจะเป็น กลยุทธ์หนึ่งที่ควรพิจารณาใช้ประโยชน์จากการสร้างโครงข่ายของรถไฟ ความเร็วสูง

หากคนทำงานที่อยู่ห่างจากสถานที่ทำงานประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร สามารถเดินทางมาทำงานได้ในเวลานที่น้อยกว่า ๑ ชั่วโมง มาได้ตรงเวลา สะดวก ปลอดภัย การวางแผนที่จะสร้างเมืองที่อยู่อาศัยให้อยู่ห่างออกไป ก็น่าจะเป็นไปได้ **เป็นเมืองที่น่าอยู่อาศัย** มีสภาพแวดล้อมดี ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

หากคิดในแนวนี้โครงการพัฒนาสร้างเมืองที่อยู่อาศัยรอบ ๆ ศูนย์กลางธุรกิจ หรือศูนย์กลางการผลิตอุตสาหกรรม ก็น่าจะมีเกิดขึ้นได้อย่าง สอดคล้องกัน การแก้ปัญหาคความแออัดของที่อยู่อาศัยในเมืองก็จะมีทางแก้ เป็นทางเลือกได้ เป็นการแก้ปัญหาทันทีทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม อย่างสอดคล้อง**สมดุลกัน**

การออกแบบและจัดระบบเมืองใหม่ให้มีความสะดวก สะอาด สงบ ปลอดภัย มีระเบียบวินัยให้เกิดความน่าอยู่ ก็จะมาตาม

ในด้านธุรกิจและอุตสาหกรรมการก่อสร้าง การจ้างงาน การคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการก่อสร้าง และการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับภูมิสังคม และท้องถิ่นก็จะเกิดขึ้นได้ การพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมภายในประเทศ ด้านนี้ก็จะมีโอกาสขยายตัวมากขึ้น

นอกจากนี้ยังต้องไปพิจารณา ระบบบริหารจัดการในการดำเนินการ และประสานการดำเนินการของโครงการเหล่านี้ วิธีการลงทุน และวิธีการที่จะช่วยให้คนมาอยู่อาศัยได้อย่างไม่เดือดร้อน ซึ่งเป็นมิติในการพัฒนาทางสังคม จะต้องดำเนินการกันอย่างไร

ดังนั้น ในโอกาสที่จะมีการพัฒนารถไฟความเร็วสูงในประเทศไทย ควรจะพิจารณาวางแผนให้รอบคอบและดูแลแบบองค์รวม ก็จะเกิดประโยชน์กับประเทศโดยรวม

สถานีร่วม ตัวร่วม

สถานีร่วมจะมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกในบริเวณจุดตัด จุดเชื่อมต่าง ๆ ดังนั้น การออกแบบให้มีสถานีร่วมที่สะดวกปลอดภัย เป็นเรื่องที่สำคัญ รวมทั้งควรมีระบบตัวร่วม เพื่อให้ผู้โดยสารสามารถใช้ตัวใบเดียวในการเดินทางเชื่อมโยงกับสายอื่น ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นตัวร่วมระหว่างรถไฟฟ้าด้วยกัน หรือระหว่างรถไฟฟ้ากับรถเมล์ เป็นเรื่องที่สำคัญเช่นกัน

หาวิธีพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น

ระบบขนส่งหลายเรื่องเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องใช้เวลาดำเนินการ เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป จึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ มองให้ไกล ใจเปิดกว้าง หาทางที่จะต้องพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น ด้วยการให้ความสำคัญด้านการพัฒนาเทคโนโลยี การวิจัยให้เราคิดเองทำเองได้ในระยะยาว

การพัฒนาจำเป็นต้องมีการจัดลำดับความสำคัญ ดูข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ให้รอบคอบ อย่าให้เกินตัวจนเกินไป การดึงต่างชาติมาเป็นผู้ลงทุนและดำเนินการ ต้องวางเงื่อนไขให้มีการผลิต การจ้างงานภายในประเทศ มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้คนไทยเข้าใจ เรียนรู้ และนำไปสู่การทำเองได้

ความคาดหวัง !

“งานของกระทรวงคมนาคมเป็นงานที่มีความหลากหลาย มีทั้งงานที่ต้องแก้ปัญหา และงานที่ต้องพัฒนาไปข้างหน้า รวมทั้งจะต้องวางรากฐานที่ดีไว้ให้กระทรวงด้วย ในการทำงาน ที่สำคัญคือ **ต้องเปลี่ยนวิธีการทำงานและวิธีคิดใหม่** ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต”

เดือนตุลาคม ๒๕๕๐

“I tried to create a good foundation for the transportation to achieve sustainable development; to put extra emphasis on the safety, quality and efficiency, the public mind and good governance; and to promote public transport, modal shift, private participation, logistics and freight transport linkage with neighboring countries”

July, 2007

บทสัมภาษณ์ในช่วงรับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เดือนกรกฎาคม และตุลาคม ๒๕๕๐

หลักการทํางาน

การทํางานต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติการ ในลักษณะบูรณาการ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ดังนั้น บทบาทของแรงงานหรือสหภาพแรงงานจึงมีความสำคัญ ฝ่ายบริหาร ควรทําความเข้าใจกับสหภาพแรงงานให้เห็นทิศทางการพัฒนาประเทศ ว่าจะเป็นอย่างไร รัฐวิสาหกิจของตนจะพัฒนาไปทางไหน

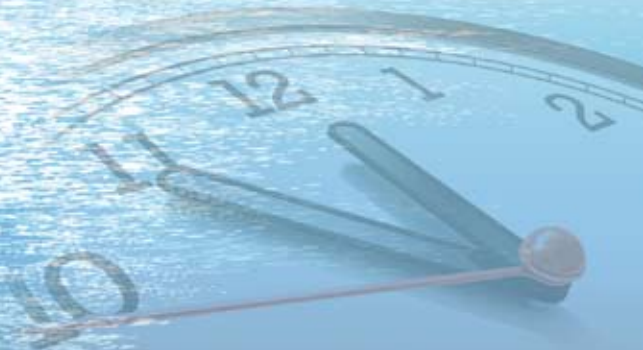
ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างฝ่ายบริหารและสหภาพแรงงาน ให้มีการพบปะ พูดคุยกันอย่างสม่าเสมอ เพื่อให้งานสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี นำพาองค์กร ให้ไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้

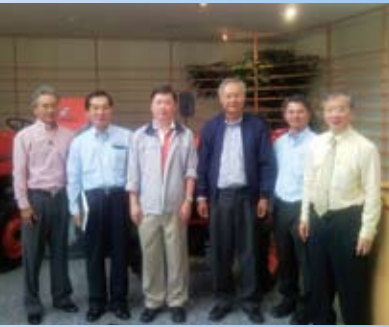

การบริหารจัดการที่ดี

เป็นหลักคิดที่ผู้เขียนมีประสบการณ์ในฐานะผู้บริหาร
ทั้งในช่วงที่ทำงานให้ภาครัฐ การเมือง และภาคเอกชน

การปฏิรูป

การปฏิรูป คือ การเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น การปฏิรูปที่ควรจะมีลำดับความสำคัญสูงสุดสำหรับประเทศไทย น่าจะเป็นการปฏิรูป “ระบบราชการ” และการปฏิรูปคุณภาพและประสิทธิภาพของคนทั้งข้าราชการและคนทั่วไป

การปฏิรูป “ระบบราชการ” ควรมีหลักการว่า “ออกแบบระบบราชการใหม่” ในส่วนที่จะไปตอบสนองการพัฒนาอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ระบบที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจน ระบบให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก มีประสิทธิภาพมากขึ้น ระบบส่งเสริมธุรกิจระบบความยุติธรรมที่มีคุณธรรม รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ เป็นต้น การปฏิรูปให้เกิดระบบใหม่ในเรื่องเหล่านี้จะต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนมาพิจารณาประกอบด้วย

การปฏิรูป “คน” ต้องเน้นไปที่คุณภาพ คุณธรรม ความรอบรู้ ต้องเริ่มตั้งแต่ความคิด ทศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมทางสังคม ที่เอื้อไปสู่ **การทำความดี ซื่อสัตย์สุจริต** **เก็บประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ** ต้องหาวิธีดำเนินการและกระบวนการขับเคลื่อนในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา โดยผู้นำ ผู้บริหาร ต้องทำเป็นตัวอย่าง ปลุกฝัง “นิสัย” ให้คนทำความดี

การเตรียมผู้บริหารที่ดี

หลักการและเหตุผล

“คน” เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้องค์กรขับเคลื่อนไปได้ดี มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การได้ **คนดี มีความเหมาะสม** เข้ามาบริหารงานในตำแหน่งสำคัญ ๆ และเป็นทีมงานที่ดี เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

หลักการมองไกล ไม่ประมาท และเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ เป็นเหตุผลที่ต้องมีการพัฒนาบุคลากร เพื่อเตรียมไว้รองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น ทั้งในด้านความเหมาะสมของสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป และการสืบทอดตำแหน่งที่อาจจะมีในอนาคต

“คนดี” หมายถึง คนที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม เข้ามาเป็นผู้บริหาร เป็นผู้นำ

วัตถุประสงค์

๑. พัฒนาคคนให้เป็นผู้บริหารที่ดี ทั้งคนเดิมที่มีอยู่ และเตรียมคนใหม่ เพื่อทดแทนคนเดิมที่อาจจะต้องปรับเปลี่ยนไป

๒. เตรียมคนให้เป็นผู้นำที่ดี เตรียมคนไว้ให้เป็นผู้บริหารที่มีความรอบรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการบริหาร มีหลักในการทำงานที่ดี บริหารให้มีความ **“สมดุล”** มี **“คุณธรรม”**

๓. เป็นโอกาสมองหาคนที่จะสืบทอดตำแหน่ง หากมีหลักสูตรอบรมที่ดี ก็สามารถที่จะประเมินให้เห็นคุณภาพ ศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่อาจจะพิจารณาเตรียมไว้เป็นผู้นำ และผู้บริหารในตำแหน่งที่เหมาะสม

๔. สร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับองค์กร ให้เป็นองค์กรที่มีความสามัคคี ร่วมงานกันเป็นทีม เอาใจใส่ดูแลพนักงานให้มีความสุขในการทำงาน มีคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงาน รักองค์กร และมีจิตสำนึกที่ดีที่จะช่วยให้องค์กรก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง

แนวทางดำเนินการและประเด็นที่ต้องพิจารณาให้ชัดเจน

๑. **ผู้เข้าอบรม** จัดให้มีการอบรมสำหรับผู้บริหาร และผู้ที่คาดว่าจะขึ้นมาเป็นผู้บริหารได้ โดยมีแนวคิด ๒ แนว **แนวทางที่ ๑** คือ แต่ละองค์กรจัดอบรมของตนเอง แนวทางนี้จะเน้นทางลึกให้เข้าใจองค์กร และวิธีบริหารจัดการในองค์กรของตน จะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดภายในองค์กรได้ชัดเจนขึ้น ส่วน **แนวทางที่ ๒** อบรมรวมระหว่างบุคลากรของบริษัทแม่และบริษัทลูก ซึ่งจะเกิดประโยชน์ที่ทำให้คนในระดับบริหารของกลุ่มบริษัทมีความรู้จักคุ้นเคยกัน มีแนวทางปลูกฝังการบริหารจัดการที่ดี และภาวะผู้นำ จากโครงการอบรมเดียวกัน เปิดโอกาสให้เกิดความเข้าใจงานที่กว้างขวางขึ้น จะช่วยให้รอบรู้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารบางส่วนอาจคิดว่าตนเองมีความรอบรู้ อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องอบรมเพิ่ม เรื่องนี้ควรเป็นนโยบายว่าผู้บริหารควรมีเวลาทบทวนความคิด ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อปรับทัศนคติให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๒. **การออกแบบหลักสูตร** ต้องออกแบบหลักสูตรการอบรมให้เหมาะสมและครอบคลุมในเรื่องสำคัญ ๆ เช่น การบริหารจัดการที่ดี ความสมดุลในการบริหาร คุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร ผู้นำที่ดีเป็นเช่นไร ความสำคัญของการบริหารบุคลากร การเข้าใจ เข้าถึงผู้ร่วมงาน การทำงานเป็นทีม ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสภาพแวดล้อม ธุรกิจ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ที่สำคัญจะต้องสรรหาบุคลากรที่จะทำการอบรมที่มีประสบการณ์และมีคุณภาพ

๓. **ประเด็นสำคัญ** การบริหารจัดการที่ดี ภาวะผู้นำ และการประเมินคน อาจจะทำแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมทั้งสามประเด็นได้ยาก โดยเฉพาะเรื่องการประเมินคน หรือ Assessment อาจจะต้องพิจารณาแยกออกมาทำต่างหาก เพราะจะใช้วิธีการอบรมไม่ได้ ต้องมีการสัมภาษณ์ มีแบบทดสอบ เป็นการเฉพาะ

การประเมินคนจะมีความสำคัญที่จะทำให้รู้จุดอ่อน จุดแข็งของบุคคลนั้น จะได้วางตำแหน่งงาน และเสริมศักยภาพให้เขาได้ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งอาจจะได้เห็นลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำที่จะมาสืบทอดตำแหน่งได้ ดังนั้น ควรกำหนดหลักเกณฑ์ของคนที่เหมาะสมจะได้รับการประเมินว่ามีอะไรบ้าง เช่น อาจจะต้องผ่านการอบรมการบริหารจัดการที่ดี และภาวะผู้นำมาแล้ว เป็นต้น

๔. **การให้ความสำคัญ** หากจะทำเรื่องนี้ ผู้นำระดับสูงขององค์กรหรือกลุ่มองค์กร ต้องกำหนดเป็นนโยบายให้ความสำคัญ จะทำให้การอบรมและการประเมินนี้มีคุณค่า มีความหมาย มีความสำคัญที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือ ยินดีเข้าร่วม และรับผลที่จะเกิดขึ้น

Warm Hearts and Cool Heads

As an economist's background, I would like to refer to the great British economist, Alfred Marshall, who once spoke about the ideal attitude for economists "Cool Heads but Warm Hearts"

May I leave this thought with you that it is not only for the economist, but all management and executive should have "Warm Hearts and Cool Heads" in doing business, leading the organization and promoting growth and opportunity in the future.

บางส่วนของคำกล่าวต้อนรับในพิธีลงนามร่วมทุน ระหว่างบริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) ในประเทศไทย กับบริษัท MUBEA ของประเทศเยอรมัน เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐

การบริหารโครงการลงทุน

การพัฒนาโครงการลงทุน มีขั้นตอนหลัก ๆ คือ การเตรียมโครงการ การประกวดราคา การก่อสร้าง การใช้ประโยชน์ การบำรุงรักษา และการติดตาม ประเมินผล

การเตรียมโครงการเป็นจุดเริ่มต้นที่มีความสำคัญ หากเริ่มต้นอย่างถูกต้อง มีความรอบคอบ โครงการก็จะดำเนินไปได้ด้วยดี ประเทศไทย ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่จะเร่งรีบที่จะให้มีโครงการ มีผลงาน เร่งให้มีการก่อสร้าง มักจะเจอปัญหาตอนต้นเร็วแต่ช้าตอนปลาย มีตัวอย่างเช่น โครงการโฮปเวลล์ เป็นต้น

โครงการที่ดีควรให้ความสำคัญในขั้นเตรียมโครงการให้มีความพร้อม เป็นที่ยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง ต้องมีการศึกษาเบื้องต้น ศึกษาความเหมาะสม และมีรายละเอียดของโครงการอย่างเพียงพอ ก่อนที่จะอนุมัติให้มีการประกวดราคาได้

นอกจากนั้น ในรัฐธรรมนูญยังกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ และมีผลกระทบจากโครงการด้วย รวมถึง การดำเนินโครงการยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับด้วย เช่น พ.ร.บ. การร่วมทุนกับเอกชน การดูแลผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควรที่ต้องดูกันอย่างรอบคอบ เพราะโครงการเหล่านี้มีขนาดใหญ่ ซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนและจะอยู่กับเรานาน

แยกหน่วยกำกับดูแลออกจากหน่วยปฏิบัติ

เรื่องของระบบที่ได้วางไว้คือ เรื่องการผลักดันกฎหมาย โดยหลักการพยายามที่จะทำความชัดเจนระหว่างหน่วยกำกับดูแล (Regulator) ให้แยกออกจากหน่วยปฏิบัติ (Operator) ทั้งคนที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งโดยหลักแล้ว คนที่อยู่ในหน่วยงานกำกับดูแล ก็ไม่ควรมาเกี่ยวข้องกับคนที่อยู่ในหน่วยปฏิบัติการ ซึ่งหากทำตรงนี้ได้ชัดเจนจะช่วยให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการต่าง ๆ ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน การกำกับดูแลก็จะวางอยู่บนรากฐานและหลักการที่ดี

การบริหารจัดการที่ดี

กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

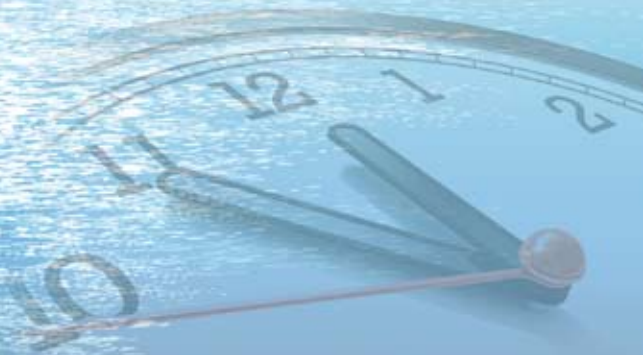
เงื่อนไขในเรื่องของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรอบรู้ รอบคอบ ความระมัดระวัง ที่กล่าวไว้ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตรงกับหลักปฏิบัติส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการที่ดี เรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และความรอบรู้ที่ถูกต้อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำความดี ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องปลูกฝังไว้ในสังคม

การพัฒนาควรมุ่งวางรากฐานที่ดีให้กับประเทศ เรื่องหนึ่งคือ การทำให้สังคมส่วนใหญ่ หรือทั้งหมดเป็น “สังคมคุณธรรม” การที่จะทำได้ก็ต้องพัฒนาคนส่วนใหญ่ให้มีคุณธรรมประจำใจ จุดเริ่มต้นที่สำคัญ คือ การพัฒนาจิตใจ ให้คนมีความคิด ทศนคติ ค่านิยม และวัฒนธรรม ที่ไปในทางคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีค่านิยมทำความดี คิดถึงประโยชน์ของส่วนรวม ลดความเห็นแก่ตัว และมีระเบียบวินัย

โรงเรียนคุณธรรม

ผู้เขียนเกี่ยวข้องในฐานะเป็นกรรมการของบริษัท
เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน) และรับผิดชอบดูแลงานด้าน
การพัฒนาสังคม หรือ CSR (Corporate Social Responsibility)
ของบริษัทฯ ที่เข้าไปช่วยดำเนินการเรื่อง “โรงเรียนคุณธรรม”
ให้แก่โรงเรียนของเขตพระนคร ๑๑ โรงเรียน ในเกาะรัตนโกสินทร์
ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนคุณธรรม

ในหลักการ คือ การดำเนินการที่ไต่ยาวชน หรือ คน เป็นคนดี ประพฤติดี ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีสำนึกที่ดี มีคุณธรรม วิธีดำเนินการนั้น ส่วนใหญ่จะสอดแทรกไว้ในกระบวนการเรียนการสอน หรือในหลักสูตรของโรงเรียน ครูต้องมีวิธีการสอน หรืออบรมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติให้อยู่ในกรอบคุณธรรม จริยธรรม เป็นการบ่มเพาะเกิดเป็นนิสัย การทำความดีไปตลอดชีวิต

การดำเนินการโรงเรียนคุณธรรมที่ทำเป็นตัวอย่างอยู่ในขณะนี้ ยึดมั่นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ที่ทรงชี้แนะให้วางรากฐานด้านการศึกษา และการพัฒนาเยาวชนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ มีความรอบรู้ มีคุณธรรม และมีคุณค่าของประเทศชาติ

การพัฒนาที่ดีนั้น ต้องทำให้เกิดความสมดุล ระหว่างเด็กดี เด็กเก่ง และมีคุณธรรม ควบคู่ไปกับความรอบรู้

ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ พัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

การจะพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ประสบความสำเร็จ ต้องมีผู้เกี่ยวข้อง ๘ กลุ่ม ได้แก่

๑. วิทยาการผู้นำการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม
๒. ครูแกนนำ และครูในโรงเรียน
๓. นักเรียนแกนนำ
๔. นักเรียน
๕. ผู้ปกครอง
๖. ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน
๗. หน่วยงานที่กำกับดูแลโรงเรียนในพื้นที่
๘. ผู้ให้การสนับสนุนโครงการ หรือผู้ทำ CSR

ทั้งนี้ กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องทั้ง ๘ กลุ่ม ต้องเดินไปในทิศทางเดียวกันอย่างสมานฉันท์

ปัจจัยของความสำเร็จ

ปัจจัยของความสำเร็จ จากการช่วยเหลือสังคมหรือ Corporate Social Responsibility เรียกว่า CSR ของบริษัท เทเวศประกันภัย เรื่องโรงเรียนคุณธรรม (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐)

๑. ความสามารถของวิทยากรผู้นำการขับเคลื่อน ต้องมีวิธีการที่ทำให้เกิดกระบวนการระเบิดจากข้างใน คือ คิดเองได้ นำไปสู่การอยากทำความดี หรือคุณธรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

๒. คุณภาพครูและคุณภาพผู้เป็นแกนนำ ทั้งครูและนักเรียน ต้องมีความสามารถ ความตั้งใจ และมุ่งมั่นที่จะทำ

๓. ความพร้อมและความร่วมมือ ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๔. สมุดบันทึกความดี เป็นเครื่องมือสำคัญที่ให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง บันทึกข้อมูลความดี และความเห็นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

๕. ในแต่ละโรงเรียน ควรจัดให้มี “มุมคุณธรรม” เช่น ชั้นวางหนังสือและอุปกรณ์การเรียนการสอน ที่เป็นสื่อเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม เพื่อให้เด็กได้ศึกษาหาความรู้ด้านคุณธรรม

๖. ความต่อเนื่องและการติดตามผล รวมทั้งการเอาใจใส่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจากผู้ที่ทำ CSR การติดตามผลควรทำทั้งในช่วงของโครงการและหลังโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

ปฏิบัติให้เป็นนิสัย

การสอนและปลูกฝังให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่ง ต้องใช้วิธีทำให้เยาวชนเหล่านั้น เกิดความเข้าใจด้วยการปฏิบัติด้วยตนเอง ทำเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอ จนเป็นนิสัยติดตัวไป เป็นการวางรากฐานที่ดี เพื่ออนาคตข้างหน้า จะช่วยให้คนในสังคมมีคุณภาพดี มีประสิทธิภาพในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อส่วนรวมได้เป็นอย่างดี ช่วยให้คนคิดชอบ ทำชอบ

บทส่งท้าย : โรงเรียนคุณธรรม CSR ของ บริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน)

บริษัท เทเวศประกันภัยดำเนินการ CSR เรื่องโรงเรียนคุณธรรม มาได้ประมาณ ๓ ปี ทำให้เกิดองค์ความรู้ขึ้นหลายเรื่องพอจะสรุปได้ คือ

- **การปรับพฤติกรรมทำได้** การปรับพฤติกรรมบ่มเพาะคุณธรรม ความดี ให้เกิดขึ้นในเด็กนักเรียนนั้นทำได้ มีรูปแบบการดำเนินการไม่ตายตัวในแต่ละโรงเรียน แต่มีวิธีการเป็นหลักเดียวกันคือ ให้เกิด **“ระเบิดจากข้างใน”** ซึ่งเป็นหลักการทรงงานข้อหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
- **ต้องเกิดความร่วมมือจากทุกฝ่าย** จะขับเคลื่อนเรื่องนี้ไปได้ด้วยดี ต้องได้รับความร่วมมือ เห็นดีเห็นงามจากทุกฝ่าย คือ โรงเรียนหรือเขต ซึ่งเป็นเจ้าของและผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ทำ CSR
- **เริ่มคุณธรรมเรื่องเดียวสามารถขยายผลไปเรื่องอื่นได้** การตรวจสอบวัดผล ทำให้เห็นว่า การเริ่มจากปลูกฝังคุณธรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ได้ดี จะทำให้เด็กมีจิตใจที่ขยายผลไปทำให้เกิดคุณธรรมเรื่องอื่นตามมาได้ง่ายขึ้น เช่น บางโรงเรียนเริ่มจากคุณธรรมการออม ต่อมาก็เกิดคุณธรรมเรื่องวินัย ความมีระเบียบ ความพอเพียง ความรับผิดชอบตามมา เป็นต้น ซึ่งเป็นการสร้างสำนึกคุณธรรมในจิตใจให้เป็นคนดีมากขึ้นได้
- **จุดเด่นของเทเวศ** ปัจจัยของความสำเร็จ นอกจากการสร้างกระบวนการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ คนที่เกี่ยวข้องตั้งใจ

มีความมุ่งมั่น ทำงานกันอย่างจริงจัง ทำด้วยใจแล้ว กรณี CSR ของเทศบาลกันภัย มีการดำเนินงานที่มีจุดเด่นคือ การเอาใจใส่ดูแลให้กำลังใจของเจ้าหน้าที่ที่ทำ CSR เรื่องนี้ เข้าไปเยี่ยมเยียนโรงเรียนในโครงการอย่างสม่ำเสมอ และการจัดทำสมุดบันทึกความดี ซึ่งเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังคุณธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง และครู

- **คุณธรรมเกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง** คนที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ได้เรียนรู้ และพัฒนาคุณธรรมให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง นอกจากนักเรียน ครู ผู้ปกครองแล้ว ชุมชนที่ใกล้เคียงได้รับรู้เรื่องนี้อย่างกว้างขวางจะพัฒนาให้ชุมชนเป็น **“ชุมชนคุณธรรม”** ซึ่งเป็นเรื่องน่าสนใจต่อไป ที่ควรได้รับการพิจารณาดำเนินการในส่วนกลุ่มผู้ทำ CSR เอง ก็ได้เรียนรู้ คุณธรรมเรื่อง **“เบตตากรุณา”** มากขึ้น
- **ความยั่งยืนและผลที่จะตามมา** ในเรื่องโรงเรียนคุณธรรมนี้ ความยั่งยืนคือ การปลูกฝังให้เกิดการสำนึก ทำความดี มีคุณธรรมเป็น **“นิสัย”** หากทำได้ไปตลอดชีวิตก็จะเป็นความยั่งยืน ความยั่งยืนอีกประการหนึ่งคือ กระบวนการขับเคลื่อนให้เกิดคุณธรรมในโรงเรียน หากสามารถดำเนินต่อไปได้อย่าง **“ต่อเนื่อง”** เป็นระบบก็จะเป็นการปฏิรูปวิธีการเรียนการสอน จะนำไปสู่การปฏิรูปหลักสูตรต่อไป สำหรับส่วนรวมแล้ว หากพัฒนาให้มีคนดีมากขึ้น ก็จะได้ **“คนที่มีคุณภาพ”** และ **“สังคมที่มีคุณภาพ”** มีคุณภาพหมายถึง **“มีความรอบรู้ คู่ คุณธรรม”**

คุณเรียนรู้อะไรจากผม

เมื่อเริ่มเขียน “บันทึกความทรงจำ” เล่มนี้ ผู้เขียนได้ถามผู้ที่เคยร่วมงานบางคน ทั้งในช่วงที่ทำงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และที่กระทรวงคมนาคม ว่าได้เรียนรู้อะไรจากที่เคยร่วมงานกับผมบ้าง ซึ่งได้รับคำตอบที่ผู้เขียนพิจารณาแล้วเห็นว่า มีสาระที่เป็นประโยชน์ในด้านการรู้ จึงได้นำมาบันทึกไว้ในหนังสือเล่มนี้

โดยปกติผู้เขียนมักจะใช้วิธีทำงานเป็นทีม วิเคราะห์งานร่วมกันในลักษณะระดมความคิด ก่อนที่จะสรุปเป็นบทวิเคราะห์ โครงการ และกำหนดแนวทางพัฒนาที่รับผิดชอบ ซึ่งแต่ละคนได้สะท้อนความคิด ความรู้สึก และสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันในการทำงานอย่างใกล้ชิด

ความเกินที่ ๑

สภาพพัฒน์นั้น เหมือนโรงเรียนชั้นดี ที่ฝึกคนให้เป็นนักคิดนักวิเคราะห์ ผมเข้ามาทำงานใหม่ ๆ ได้มีโอกาสเรียนรู้จากท่านเลขาฯ สรรเสริญ ในหลายอย่าง ที่ท่านได้สั่งสอนทั้งในทางตรงและทางอ้อม

๑. ทางตรง

- สอนให้รู้จักการมองภาพรวม เพราะสภาพพัฒน์เป็นหน่วยงาน วางแผนกลาง จำเป็นต้องรู้ภาพรวมของเรื่องต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
- สอนให้คิด/วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพราะการวิเคราะห์ ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นอาชีพหลักของสภาพพัฒน์ ต้องมี ground มีหลักการที่แน่น ข้อเสนอแนะต้องเป็น ประโยชน์และปฏิบัติได้
- สอนให้จับประเด็นที่เป็นหัวใจของเรื่องนั้น ๆ เพื่อมิให้การวิเคราะห์นั้นหลงทาง เพราะเราต้องทำงานภายใต้ ข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้งข้อมูลและเวลา ต้องลือคเป้า (ประเด็น) ให้ได้
- สอนการสรุปเรื่อง เพื่ออธิบายหรือนำเสนอให้เข้าใจได้ง่าย และกระชับ เพราะเราต้อง convince ระดับนโยบายหรือบอร์ดสภาพพัฒน์ ซึ่งท่านไม่มีเวลามานั่งฟังเราเป็นชั่วโมง
- วิธีสอนได้สอดแทรกทั้งในการหารือพูดคุย การสั่งงาน การให้ guideline ต่าง ๆ หรือแม้แต่การทำ presentation ประกอบการบรรยาย ซึ่งสมัยก่อน ต้องเขียนแผ่นใส แล้วมา

จัดเรียงลำดับ ซึ่งอาจมองว่าก็ไม่มีอะไร แต่จริง ๆ เหมือนได้ฝึกว่าการจะนำเสนอต้องทำเป็นระบบ ต้องร้อยเรียงเป็นเรื่องราว ใ้คนเข้าใจได้ง่าย ท่านให้แนวไปทำ เราก็ทำมาเสียเยอะแยะ เพราะเราเห็นอะไรก็สำคัญก็ดีไปหมด แต่ท่านมาดูแล้วถามว่าทำไมไม่ลองแบบนี้ เอาแผ่นนี้ออก เรียงใหม่ แล้วกระชับและเป็นลำดับ ทำให้เราได้เรียนรู้ไปด้วย แม้ในเรื่องทำแผ่นใสที่ทุกคนอาจมองข้าม

๒. ทางอ้อม

- การเป็นตัวอย่างเป็นผู้บริหารที่ดี มีบุคลิกจริงจัง น่าเชื่อถือ เป็นกันเอง เข้าถึงได้ การรู้จักวางตัวในฐานะเป็นข้าราชการ และที่สำคัญคือการยึดมั่นในหลักความซื่อสัตย์สุจริต และการเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งผมยังยึดถือเป็นหลักการทำงานถึงทุกวันนี้

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ความเห็นที่ ๒

ช่วงที่ผมได้มีโอกาสทำงานร่วมกับท่าน ในฐานะคณะทำงาน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เนื่องจากเป็นเวลาที่ผมได้สั่งสมประสบการณ์มาพอสมควรแล้ว ทำให้สามารถซึมซับความรู้ และประสบการณ์ จากท่านได้อย่างเต็มที่ ทั้งในเรื่องของแนวคิด และวิธีการทำงาน ที่ผมได้นำมาเป็นหนึ่งในต้นแบบการทำงาน โดยสรุปสามารถแบ่งเรื่องที่ได้รับจากการทำงานร่วมกับท่าน ในเรื่องสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

- **การสร้างพฤติกรรมใหม่ที่ดี ต้องฝึกฝนหรือทำซ้ำ จนกลายเป็นนิสัย**

การจะเปลี่ยนพฤติกรรมของคนได้จริงนั้น จะต้องทำซ้ำ ๆ จนกลายเป็นนิสัยไปโดยไม่รู้ตัว ซึ่งเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ที่ผมได้สังเกตว่า แม้แต่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การใช้ภาษาคำว่า “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ท่านพูดให้ทีมงานฟังเสมอว่าที่ถูกต้อง จะต้องพูดว่า “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ทำให้ผมจำได้อย่างแม่นยำและนำไปใช้ได้ถูกต้องเสมอ

- **การทำงานแบบเห็นของจริง**

การรับรู้รายละเอียดแต่เพียงจากเอกสารนั้น ไม่เพียงพอ ท่านจึงได้ไปตรวจราชการอยู่เสมอ เพื่อให้ได้เห็นพื้นที่จริง ซึ่งในการตรวจราชการแต่ละครั้ง ท่านจะสั่งการให้ทีมงานเตรียมรายละเอียดโครงการต่าง ๆ ก่อนจะเดินทางเสมอ และในระหว่างการตรวจราชการ จะต้องจดประเด็น

สำคัญเพื่อทำเป็นบันทึกสั่งการ หากไม่ไปตรวจราชการ และซักถามที่หน้างาน ก็จะไม่สามารถทราบข้อเท็จจริงและสั่งการเพื่อแก้ไขได้

- **การตัดสินใจ**

เมื่อมีข้อมูลที่ครบถ้วน หรือมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน ท่านจะตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีได้อย่างเด็ดขาดและทันเหตุการณ์เสมอ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา หรือสั่งการในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ที่ผมจำได้แม่นยำ คือ เมื่อครั้งเกิดอุบัติเหตุทางอากาศที่ภูเก็ต ท่านได้สั่งการให้ตั้งศูนย์อำนวยการ และเดินทางไปด้วยตัวเองทันที

- **การติดตามงาน**

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยฯ ได้สั่งการงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งท่านไม่ได้สั่งการไปอย่างนั้น แต่กำชับให้มี การติดตาม อยู่เสมอ ทำให้ผู้รับคำสั่งรู้ว่าข้อสั่งการต่าง ๆ เป็นการสั่งการที่เอาจริงเอาจัง และประสงค์จะรับทราบผลการปฏิบัติ ไม่ว่าจะปฏิบัติได้สำเร็จหรือไม่ หรือกรณีมีปัญหาอุปสรรค จะได้เข้าไปช่วยเหลือหรือแก้ไขได้

- **การทำงานเป็นทีม**

วิธีทำงานในแบบของท่าน ให้ความสำคัญกับทีมงานเสมอ สังเกตได้จากการระดมสมอง ถกเถียง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในงาน สำคัญ ๆ ทั้งทีมงาน นอกจากนี้ ท่านยังมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทีมงานเป็นระยะ ไม่ว่าจะเป็นการรับประทานอาหาร กลางวันร่วมกัน ซึ่งเป็นเวลาที่ทีมงานทุกคนได้มีโอกาสพูดคุยกันในทุก ๆ เรื่อง อย่างเป็นกันเอง หรือการทำกิจกรรมสันทนาการร่วมกันในโอกาสที่สมควร

- **ความเห็นหรือข้อเสนอ ใดถูกรับฟัง จดจำได้ และมีการชี้แจง**

เป็นผู้บังคับบัญชาที่ “รับฟัง” ความคิดเห็นของทีมงานมากที่สุด ท่านหนึ่งที่ผมได้เคยร่วมงานด้วย แม้ในที่สุดแล้ว งานที่ออกไปจะไม่ตรงกับ ข้อคิดเห็นที่เสนอไว้ก็ตาม ท่านจะอธิบายถึงสาเหตุว่าทำไมถึงตัดสินใจตรง หรือไม่ตรงกับข้อเสนอของทีมงาน ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และฝึกฝน ทักษะการวิเคราะห์ผ่านประสบการณ์ของท่าน

ความเห็นที่ ๓

กระผมขอนำส่งประเด็นที่ได้เรียนรู้ระหว่างที่กระผมได้มีโอกาสช่วยท่านปฏิบัติงานที่กระทรวงคมนาคม ดังนี้

๑. การปฏิบัติงานของกระผมในฐานะผู้แทนกรมเจ้าท่า ท่านได้กำหนดแนวทางที่ชัดเจน คือ ให้นำเสนองานโดยให้แสดงหลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเท็จจริงของการปฏิบัติงาน และสรุปความคิดเห็นส่วนตัวประกอบการพิจารณาให้ท่านด้วย ซึ่งท่านจะพิจารณาโดยให้มองภาพองค์รวมและผลกระทบจากการดำเนินงาน ทั้งทางด้านนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์

นอกจากนั้น งานที่กระผมได้สรุปความเห็นแล้วเสร็จ จะถูกกลั่นกรองอีกชั้นหนึ่งโดยบุคลากรผู้มีประสบการณ์สูง ซึ่งได้ชี้แนะแนวทางการสรุปสาระการนำเสนอให้มีประเด็นที่สำคัญและกระชับ เหมาะสมที่จะนำเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงมากขึ้นอีก ซึ่งแนวทางดังกล่าวกระผมได้นำมาใช้ในการสรุปงานเสนออธิบดีกรมเจ้าท่ากระทั่งปัจจุบันนี้

๒. การได้มีโอกาสช่วยท่านปฏิบัติงานได้เปิดโลกทัศน์ให้กระผม โดยท่านให้โอกาสกระผมในการเรียนรู้งานตามภารกิจอื่น ๆ ของกระทรวงคมนาคมผ่านการประชุม และดูงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ และให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็นในมุมมองที่ต่างกัน ได้ โดยเฉพาะการได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบคมนาคมในอนาคต (white paper) เป็นเสมือนบทสรุปที่บุคลากรแต่ละคนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกันที่ผ่านมามาประมาณ ๑ ปี และเห็นว่าในอนาคตควรดำเนินการอย่างไร

ต่อไป ซึ่งกระผมได้นำลักษณะการเรียนรู้ดังกล่าวมาใช้กับบุคลากรใหม่ที่เข้ามาปฏิบัติงานกับกระผมในปัจจุบัน โดยเน้นให้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม สัมมนา ดูงาน มาปรับใช้กับการปฏิบัติงานของกรมเจ้าท่า

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ความเกินที่ ๔

สิ่งที่ได้เรียนรู้ขณะเป็นคณะกรรมการของท่านสรรเสริญสมัยท่านดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ดิฉันเห็นว่ามันเป็นเพียงจุดเริ่มต้นที่ได้ดิฉันได้เรียนรู้จากท่าน เพราะนับจากนั้นมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ดิฉันยังคงได้รับการสอนสั่งจากท่านมาโดยตลอด

การได้ทำงานกับท่านในขณะนั้นถือเป็น “จุดเปลี่ยน” ที่สำคัญในชีวิตของดิฉัน การที่ดิฉันได้พัฒนาความรู้และทักษะในการทำงานแตกต่างจากกรอบวิธีเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติก่อนหน้านั้น และนำมาซึ่งโอกาสต่าง ๆ มากมายที่ดิฉันได้รับภายหลังจากท่านหมดวาระการดำรงตำแหน่งจวบจนปัจจุบัน

ท่านได้ให้โอกาสดิฉันทำงานที่หลากหลายกับผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ การมอบหมายงานที่มีความท้าทายและนอกเหนือจากลักษณะงานเดิมที่เคยปฏิบัติมา ทำให้ดิฉันต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้มีนิสัยที่ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ และไม่กลัวการทำงานหรือการรับผิดชอบงานใหม่ ๆ รวมถึงการที่ท่านมักจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหารือเรื่องต่าง ๆ กับคณะกรรมการระดับเล็ก ๆ อย่างเปิดกว้าง ทำให้ดิฉันได้พัฒนาทักษะและความมั่นใจในการเสนอความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ

สิ่งที่ท่านคอยเน้นย้ำอยู่เสมอ คือ ความมีสติ ความมีเมตตา ความตระหนักถึงคุณธรรมที่มนุษย์พึงมีพึงปฏิบัติ และการพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดนิ่ง เหล่านี้เป็นภูมิคุ้มกันที่ดีอย่างมากสำหรับดิฉันในการดำเนินชีวิต ทั้งชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว

เมื่อได้ทบทวนก็ทำให้ดิฉันรู้สึกได้ว่า ตนเองโชคดีมากที่สุดที่มี
“จุดเปลี่ยนที่ดี” ในชีวิตตามที่กล่าวมา

๘ มีนาคม ๒๕๖๐

“สิ่งที่ท่านคอยเน้นย้ำอยู่เสมอ
คือ ความมีสติ ความมีเมตตา
ความตระหนักถึงคุณธรรมที่มนุษย์
พึงมีพึงปฏิบัติ และการพัฒนาตนเอง
อย่างไม่หยุดนิ่ง”

ประวัติผู้เขียน

สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม

เกิดวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๑

ประวัติการศึกษา

- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๓๗
- ปริญญาโท M.B.A. (Business Econ.) University of Bridgeport, Conn., USA.
- ปริญญาตรี เศรษฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (วิชาเอก: การเงิน และการคลัง)
- มัธยมศึกษา โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ตำแหน่งสำคัญ

- ประธานคณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน บริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน), เมษายน ๒๕๕๒ - ปัจจุบัน
- ประธานกรรมการ บริษัท หลักทรัพย์บัวหลวง จำกัด (มหาชน), พฤษภาคม ๒๕๕๑ - ปัจจุบัน
- ประธานกรรมการ บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน), เมษายน ๒๕๕๑ - ปัจจุบัน
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม, ตุลาคม ๒๕๔๙ - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ตุลาคม ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙
- อาจารย์พิเศษ หลักสูตรภูมิสังคมอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยแม่โจ้, พ.ศ. ๒๕๔๙ - ปัจจุบัน
- ศาสตราจารย์ สาขาเศรษฐศาสตร์พัฒนาเงินทุนฯ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรกฎาคม ๒๕๔๖ - ๒๕๔๗

- ที่ปรึกษาโครงการ ๓ ประสงค์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, พฤษภาคม ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙
- เลขธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, พฤษภาคม ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕
- เลขธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, เมษายน ๒๕๔๒ - ๒๕๔๕

ผลงานวิชาการ

หนังสือ

- เรื่องเล่า จากอดีตเลขาธิการสภาพัฒนา, มกราคม ๒๕๕๙
- การวางแผนพัฒนาประเทศ, ตุลาคม ๒๕๕๔
- ระบบขนส่ง : แนวคิดและการพัฒนาช่วงรัฐบาล ปี ๒๕๕๐, ธันวาคม ๒๕๕๐
- แนวคิด “การพัฒนาประเทศ”, เมษายน ๒๕๔๙
- การพัฒนาประเทศ, คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ธันวาคม ๒๕๔๖
- เศรษฐกิจพอเพียง : พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, เมษายน ๒๕๔๔

แนวทางการพัฒนาที่ริเริ่ม

- แนวทางการพัฒนาระบบการขนส่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน, กระทรวงคมนาคม, มิถุนายน ๒๕๕๐

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.), ๒๕๔๓
- ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ (ต.จ.ว.), ๒๕๔๓

“...ทำฐานล่างให้ขั้มแข็งและคนรุ่นหลังให้มีคุณภาพ
คือ ยุทธศาสตร์สำคัญ... กลยุทธ์คือ ต้องเชื่อมโยงบทบาท
ผู้ที่มีกำลังและความพร้อมอยู่แล้วกับฐานล่างให้ม
ความสัมพันธ์กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างเอาใจใส่
จริงจัง และต่อเนื่อง เช่น งาน CSR ของทั้งภาครัฐ
และภาคเอกชน...”

สราเสริญ วงศ์ชะอุ่ม

แง่คิดจากคำถามทรงจำ...

“การพัฒนา ต้องมุ่งพัฒนาให้เกิด **“คุณภาพดี”** มัจจุรย์ของความสำเร็จในการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงที่สุดคือ **“คุณภาพคน”** หากพัฒนาในด้านส่วนในได้ มีคนที่ดี มีคุณภาพดีแล้ว การพัฒนาอื่น ๆ ก็จะมาตามมาได้จึงเห็น ประเทศจะมีคุณภาพดีเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนในประเทศนั้น”

“ความน่าหนักก็อาจจะเกิดขึ้นได้ไม่ใช่เราเป็นคนนอกคนอื่น แต่ต้องเกิดจากคนอื่นนอกเรา”